

Skötselplan för naturreservatet Konungsbacken

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och återskapa de värdefulla livsmiljöerna naturbetesmarker, ängsmarker, ädellövskogar och sumpskogar. Viktiga strukturer och funktioner som stående döda och döende träd, död ved, grova och gamla träd, hålträd, boträd, träd med sockelbildning, brynmiljöer, gläntor, betad skog, blommade träd och buskar, betad gräsmark, hävdad ängsmark och örtrikt fältskikt ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Typiska växt- och djursamhällen och arter som är karaktäristiska för ovanstående livsmiljöer ska bevaras. Hotade, sällsynta och missgynnade arter ska bevaras och helst öka för att långsiktigt kunna fortleva. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter samt kulturhistoriska värden.

I syftet ingår följande delsyften:

- Bevara och återskapa naturtyperna boreonemoral ädellövskog (9020), näringsrik ekskog (9160), lövsumpskog (9080), trädklädd betesmark (9070), slåtterängar (6510), lövängar (6530), kalkgräsmarker (6210) och fuktängar (6410) så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Bevara och förstärka funktionerna och strukturerna stående döda och döende träd, död ved, grova och gamla träd, hålträd, boträd, träd med sockelbildning, brynmiljöer, gläntor, betad skog, blommade träd och buskar, betad gräsmark, hävdad ängsmark och örtrikt fältskikt så att de förekommer i för naturtyperna gynnsam omfattning.
- Bevara och förstärka populationerna av rödlistade arter så att gynnsam bevarandestatus uppnås.
- Skapa förutsättningar för att friluftsliv, forskning och undervisning ska kunna bedrivas i den mån det inte strider mot ovanstående delsyften.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Konungsbacken
Objektnummer	RegDOS-id 2014622
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Mörbylånga
Fastighetsförteckning	Se bilaga 3
Servitut	Se bilaga 3
Nyttjanderätter	Se bilaga 3
Totalareal (ha)	112,1
Landareal (ha)	112,1
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	99,3
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Ädellövskog	79,2
Triviallövskog med ädellövinslag	10,3
Triviallövskog	1,4
Hygge, ädellöv	2,5
Hygge, triviallöv	2,0
Betesmark	9,0
Övrig våtmark	0,4
Äng	0,7
Odlad mark	2,5
Övrig öppen mark	4,2
Vatten	0,1
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
6510 Slätterängar	1,5
*9020 Boreonemoral ädellövskog	31,3
9070 Trädklädda betemarker	6,2
*9080 Lövsumpskog	0,3
9160 Näringsrik ekskog	10,8
Målhabitat (<i>Målklassning för område som ännu inte uppnått habitatstatus enligt art- och habitatdirektivet</i>)	
*6210m(målhabitat) Kalkgräsmark	0,8
6410m Fuktängar	0,4
6510m Slätterängar	2,3

*6530m Lövängar	1,9
*9020m Boreonemoral ädellövskog	39,4
9070m Trädklädda betesmarker	12,3
*9080m Lövsumpskog	2,2
*Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Boreonemoral ädellövskog (9020), näringsrik ekskog (9160), lövsumpskog (9080), trädklädd betesmark (9070), slåtterängar (6510), lövängar (6530), kalkgräsmarker (6210) och fuktängar (6410)
Strukturer och funktioner	Stående döda och döende träd, död ved, grova och gamla träd, hålträd, boträd, träd med sockelbildning, brynmiljöer, fuktiga och torra gläntor, betad skog, blommade träd och buskar, betad gräsmark och hävdad ängsmark.
Arter	Arter knutna till ovanstående biotoper, t.ex. de rödlistade arterna skogsklocka, storviol, vresalm, strimmig svampkortvinge, <i>Eucnemis capucina</i> , gul gaddbagge, ekträdlöpare, plattad lövvedborre, mindre ekbock, klosterlav, ljus ängsfingersvamp, oxtungsvamp, luktvaxskivling, gulprickig vaxskivling, rödflammig tråding, gaffelriska, gul rotskål, hårig jordstjärna, sydlig kantmusseron och brunluddig roting. Se även artlista, bilaga 5.4
Friluftsliv	Visa upp ett typiskt område av Mittlandsskogen och tillgängliggöra detta för rekreation.

2.2 Områdets bevarandevärden

2.2.1 Kulturhistoriska bevarandevärden och historisk mark- och vattenanvändning

Konungsbackens naturreservat omfattar marker som traditionellt varit en del av inägorna till byarna Kalkstad och Skogsby i Torslunda socken. Byarna omnämns första gången under medeltiden som "Kalkstada 1538" och "Skogxby 1375". Namnändelserna –stad och –by tyder dock på att byarna kan vara betydligt äldre än så. Ändelsen –stad anses betyda "tomt" eller "plats för hus" och ändelsen –by anses betyda "samling av gårdar". Båda namnen anses vara äldre än medeltid, vilket betyder att markerna inom reservatet troligtvis har varit brukade under mer än 1000 år.

De båda byarna Kalkstad och Skogsby låg under medeltiden i samma socken men ändå i olika härader. Den stenmur som markerar gränsen mellan de båda byarna har tidigare därför även utgjort häradsgräns. I samband med sammanslagningar av fastigheter vid reservatsbildningen har bygränsen flyttats något, men muren står kvar. Byarna finns omnämnda på kartor från 1600- och 1700-talen där de marker som omfattas av reservatet främst är markerade som trädbärande ängsmarker. Även Ysthorvekärret i reservatets västra del hävdades då som äng. Området har därför främst hävdats genom slätter och senare även som betesmark. De äldre tidigare hamlade träd som ännu finns kvar har troligen en stark koppling till det tidigare ängsbruket. Några mindre ytor inom reservatet har på senare tid blivit röjda och uppodlade, främst i den södra delen. Det framgår bland annat av kartor från 1940-talet.

Inom reservatet finns områden som länge varit naturligt fuktiga och därmed även mindre lämpade för bosättning eller odling. Det kan vara anledningen till att det idag är så sparsamt med fornlämningar från förhistorisk tid i området. Endast i reservatets västra del finns äldre lämningar i form av hägnader, stensträngar (RAÄ Torslunda nr 148) registrerade. Enskiften genomfördes i de båda byarna på 1820-talet och efter det tillkom de stenmurar som ännu delar av området. I den nordöstra delen passerar dessutom delar av banvallen som hört till södra Ölands smalspåriga järnväg. Längs denna spikraka sträckning, som idag är körväg, finns fler mer sentida kulturlämningar som gamla broar och nedgrävda syllar och rälsbitar.

Reservatet berörs i söder av kulturmiljövårdens riksintresseområde nr 11, Kalkstad-Lenstad. Riksintresset omfattar delar av det ålderdomliga kulturlandskap som finns mellan Mittlandsskogen i norr och Stora Alvaret i söder. Det utmärkande för riksintresseområdet är en rikedom av spår efter ett kontinuerligt brukande av markerna från förhistorisk tid fram till nutid.

Att stora delar av reservatet hävdats genom slätter- eller bete under mycket lång tid har präglat områdets naturvärden. Denna kontinuerliga hävd har starkt bidragit till att utveckla den biologiska mångfald som nu finns här. Den tidigare mer omfattande hävden av området innebar även att landskapet var mer öppet, vilket flera spärrgreniga träd inom området ännu vittnar om. Områdets artrika flora och vidgreniga lövträd har därför inte bara höga biologiska värden utan även betydande kulturhistoriska värden. De berättar om den historiska markanvändningen och hur denna har bidragit till de höga naturvärden som nu finns i reservatet.

2.2.2 Biologiska bevarandevärden

Objektet består till allra största delen av runt 100-åriga, ibland något äldre, olikåldriga ädellövskogar på plan mark. Alm-askskog dominerar, ofta med inslag av ek, men även hassellundar och andra ädellövmiljöer förekommer. Äldre spärrgreniga ekar ses främst i väster och norr i vad som tidigare varit ljusare ekhagar. Även i igenvuxna lövängar med tidigare hamlade och äldre träd i norr ses spärrgreniga ekar. I väster finns en större, fortfarande betad, hagmark med värdefull flora mellan spridda äldre träd och slånbuskgrupper. Den rödlistade vresalmen förekommer vanligt i stora delar av områdets sumpskogar och lundmiljöer.

Omkring och söder om ett par i området centralt belägna kärr med humle klängandes i de klena askarna, breder ett större område med en fuktig, omkring 100-årig alm-askskog ut sig. Förutom ask och skogsalm är lundalm och vresalm vanligt, medan lind och lönn växer mer fläckvis. Små fuktsänkor och fuktstråk vindlar sig fram genom den slutna skogen, skapar rum med blottad jord, ger rummen en jämn luftfuktighet och tvingar de gamla träden att bilda stödjande breda rotben. Träden som stundtals når 150-årsåldern har ofta påväxt av olika mossor, såsom fjädermossor och porellor och ibland av typiska ädellövlundslavar.

I nordost, väster och söder finns några områden med yngre ädellövskog, dels på tidigare öppen mark, men också i form av tidigare avverkade lundar.

I stort sett all skog i området är olikåldrig. Buskskiktet varierar från glest till tätt, men är i allmänhet inte så tätt att det är svårt att ta sig fram. Flera delar har buskröjts i sen tid. Där finns inte heller särskilt mycket av taggiga buskar, utan mer hassel, kornell och ädellövsly. Undantagen är smärre områden med tidigare ljusa hagar och gläntor där enbusksnår och hagtorn invaderar under äldre vildaplar. Kärleväxtfloran är som regel av lundtyp, men tillhör inte den allra rikaste. Lågört flora på frisk mark dominerar.

Stora delar av trädskiktet kommer ganska snart att bilda intressanta strukturer. Typiska grovlekar på träden ligger mellan 25-45 cm i diameter. Här och där finns äldre träd som har grövre bark, bohål eller andra stamhåligheter. I fuktigare skog står ofta träden och lutar eller har kraftiga stambaser med välutvecklade rotben, vilka skapar skrymslen och goda förutsättningar för bland annat trädlevande mossor och snäckor. De spärrgreniga ekarna har ofta grova och torra nedre grenar i kronan som skuggas av uppväxande träd. Lågor är inte särskilt vanliga i området och förekommer mest såsom rotrötade och fallna almar. Norr om kärren ses grövre fallen asp.

Området har stor betydelse för många organismgrupper och är till stora delar klassat som naturvärdesobjekt eller nyckelbiotop, ofta med höga naturvärden, ibland med mycket höga. Inventeringar har visat på en rik svampflora och många rödlistade insekter knutna till allt från slutna skogar med död lövved till ljusöppna betade ekmarker. Det bedöms även ha en av de starkaste populationerna av vresalm på Öland (och därmed i landet). Sammantaget är en ganska lång rad rödlistade arter och signalarter ur ett flertal organismgrupper funna i området. Området är även mycket värdefullt för fågelfaunan. Artlista återfinns i bilaga 5.4.

2.2.3 Geovetenskaplig bakgrund

Berggrunden inom reservatet består av underordovicisk Kalksten. Den bildar en jämn yta som ger landskapet dess särprägel. Där jordtäcket är tunt är vegetationen sparsam och kan ge upphov bland annat till öländska alvar. Kalkstenen bildades under ordoviciums två äldsta epoker och är i huvudsak uppbyggd av mikroskopiska kalkpartiklar som har bildats genom sönderfall av olika organismer.

2.2.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Området ligger lättillgängligt från bilväg och det är relativt välbesökt som utflyktsmål för lokalbefolkningen. Dessa gör främst den av reservatet omgivna trädgården till utflyktsmål, men det används även för skidåkning och promenader. Det finns stora möjligheter att leda in besökare i reservatet.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällen eller lågor .

Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vattenmiljöer och fornlämningar inte uppkommer.

Området har drabbats av askskottssjuka, och det finns stor risk att även almsjuka slår ut mycket av almen. Det är naturligtvis djupt olyckligt. Tidigt upptäckt almsjuka kan troligen om den konstateras endast på enstaka träd motverkas av aktiva åtgärder. Annars bedöms angripna träd göra störst nytta som död ved i reservatet. Aktiva åtgärder kan då knappast stoppa sjukdomarnas utbredning och det kan därmed göra större skada än nytta om substratet förs ut. De kan om de är nyligen döda ingå som delmängd i eventuell husbehovsved om de ligger inom gränsvärdena i övrigt. Där avverkning av ask eller alm krävs för andra åtgärder, såsom bete eller slätter kan den förstås utföras i vanlig ordning, men hamling av angripna askar, vilket annars skulle ha kunnat vara intressant, bör undvikas.

Träd som fallit ned över befintliga vägar, stigar, stängsel, tomtmarker, åker-, betes- eller slättermarker får upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan åtgärd utförs.

Röjning av befintliga vägar får ske i alla skötselområden som berörs. Samråd med Naturvårdsförvaltaren.

Det är bra om fornlämningar röjs fria från träd och buskar i de områden där röjning blir aktuellt, dels för att göra dem synliga men också för att de tar skada av vegetationen. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av Kulturminneslagen (2 kap) är det dock förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Därför måste man också vara extra försiktig när man röjer i och omkring en fornlämning. Om maskiner används vid röjning är det viktigt att tänka på att köra när det är torrt eller fruset och att inte köra på eller i anslutning till fornlämningen. Dra aldrig upp buskar och träd med rötterna i eller intill en fornlämning. Gör stubbarna så låga som möjligt. Ris och annat avfall fraktas utanför fornlämningsområdet för eldning. Vill man elda inom fornlämningsområdet ska det ske på plåtar eller dylikt, för att undvika skador. Är man osäker på hur man ska gå tillväga för att vårda och röja en fornlämning eller fornlämningsområde, kontaktas Länssstyrelsen för rådgivning.

Rensning av diken som avvattnar åker-, betes- eller slåttermarker får ske om inte annat anges, liksom diken på skogsmark där områden utanför reservatet påverkas negativt av utebliven rensning. Samråd med Länssstyrelsen.

Husbehovsavverkning får ske där särskilt avtal om detta träffats i samband med intrångsavtalet och då i enlighet med de begränsningar som angivits i avtalet. Det får endast utföras efter utstämpling av naturvårdsförvaltaren. Beställning av detta sker minst sex veckor före planerad avverkning och denna ska sedan utföras samma kalenderår.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden. Avgränsning av skötselområdena framgår av bifogad skötselplanekarta, bilaga 6.1.

4.1 Skötselområde 1: Ädellövskogar och lövsumpskogar (87 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består främst av ädellövskogar i hundraårsåldern på frisk och jämn mark av lågörttyp. Generellt sett förekommer måttligt med död ved. I området ingår även fuktsvackor med sumpskog samt en del områden med hassel eller med skog avverkad i sen tid. I vissa delar, mer frekvent i 1b och d, samt i kanter mot åkrar och körvägar återfinns vidkroniga träd av inte minst ek och i 1d finns tecken på tidigare lövtäkt. Huvudsakligen består skogen dock av träd som kommit upp i samlade bestånd.

Föruom ek är det ask, alm, lundalm, lind, asp, björk och lönn i bestånden. Även den hotade vresalmen är vanlig och återfinns i säkert flera hundra exemplar i reservatet. I underskiktet är, förutom unga exemplar av lövträden även hassel, kornell, hagtorn vanligt. Murgröna täcker på sina håll stor andel av träden.

I område 1c finns ett vattenhål med andmat bland vresalmarna. I område 1d finns två grävda vattenhål i ett bunkestarrkärr. Blöthålorna skapar en småskalig mosaik med stabilt fuktigt

mikroklimat. Många träd utvecklar kraftigare rotben och även socklar. Från en av sumpskogarna rapporteras fynd av långbensgroda. I de finare delarna är träden 50-60 cm grova. Där finns hålträd (även mycket i rotbaserna), dödved och lutande träd med välutvecklade mossmattor. Platt fjädermossa är vanlig liksom trädporella. Floran består mest av lundflora såsom blåsippa, skogsbingel, tandrot, nunneört och vårärt. Det är i insektsfaunan som de mest intressanta fynden finns kopplat till denna miljö. Många är beroende av tillgång till död lövved, även klen sådan, och ofta i mer slutna miljöer. Bland marksvamparna finns många intressanta fynd liksom bland mossor och lavar. Intressanta snäckor och molusker återfinns liksom den rödlistade långbensgrodan.

Bevarandemål:

- Arealen boreonemoral ädellövskog (9020) och näringsrik ekskog (9160) ska på vara minst 80 ha. Arealen lövsumpskog (9080) ska vara minst 2,5 ha.
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 70% av ädellövträd och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter. Gran saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till naturtyperna boreonemoral ädellövskog (9020), näringsrik ekskog (9160) och lövsumpskog (9080) ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för naturtyperna typisk markflora återfunnen i området är murgröna, tandrot, skogssvingel, blåsippa, vätteros, vårärt, skogsbingel, storrams, lungört, sårläka, gulsippa, lundslok, buskstjärnblomma och underviol. Exempel på mossor är fällmossa, trubbfjädermossa, platt fjädermossa och trädporella. Svampar finns t.ex. i form av stinkbrosking och fläckticka. Träd- och buskskiktet är viktigt med alla almarterna såväl som de flesta av de andra ädellövarterna. Lövträd överhuvudtaget ska behålla sin gynnsamma bevarandestatus, men särskilt viktigt är det att bevaka ek, hassel och den hotade vresalmen.
- Rödlistade arter som till exempel strimmig svampkortvinge, *Eucnemis capucina*, plattad lövvedborre, brun vedborre, *Rhyncaenus rufus*, sumpskogslöpare, svartfläckad rödrock, *Microrhagus lepidus*, gulhornad gaddbagge, gul gaddbagge, liten brunbagge, mindre ekbock, långbensgroda, vresalm, klosterlav, oxtungsvamp, gaffelrisk, luktvaxskivling, gulprickig vaxskivling, rödflammig tråding och signalarter såsom glansfläck, platt fjädermossa, trädporella och trubbfjädermossa ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

1a. Skötselområdet ska i huvudsak lämnas till fri utveckling. Där vidkroniga ekar förekommer i utkanterna av området kan de friställas från träd som växer in i kronorna. Om detta inte kan utföras genom husbehovsveduttaget och behovet av friställning bedöms som akut kan det ombesörjas av naturvårdsförvaltningen. Kärret med långbensgroda ska röjas och hållas röjt till förmån för denna.

1b. Fri utveckling förutom försiktigt underhåll av vidkroniga ekar såtillvida att träd som växer in i kronorna fälls och lämnas som död ved.

1c-d. Skogsbestånd där skogsbete tillåts, t.ex. tillsammans med anslutande skötselområde 2. Exakt dragning av stängsel avgörs när frågan blir aktuell. Eventuella röjningar i buskskiktet och bland klenare träd får då förekomma, främst med syfte att skapa gläntor, göra området framkomligt och friställa något grovgrenigt träd. I mycket förbuskade delar utan större träd kan även röjning med syfte att ge större betesvärden genomföras. I sydöstra delen av område 1d finns det en del gran som dödas eller avverkas till förmån för lövträden. Här finns även kärrmiljöer med långbensgroda. Dessa utgör idag gynnsam lokal för grodan men trädskiktet i söder, öster och väster ska vid behov glesas ut försiktigt utan att grövre lövträd tas bort.

4.2 Skötselområde 2: Trädklädda betesmarker (16 ha)

Beskrivning:

Delområdena 2a betas inte idag men har relativt tydliga tecken på tidigare hävd i form av enbuskar, betesgynnad markflora och spärrgreniga träd som kan vara uppåt 150 år gamla. Västligaste delen av område 2a har betats i sen tid och är fortfarande en fullgod betesmark. Andra delar består av yngre hässlen med god potential där friställningar och beten är den bästa vägen att bevara och utveckla naturvärdena. Där trädskiktet slutit sig mer har lundflora såsom blåsippa och liljekonvalj börjat ta över, men det finns på de flesta håll gräs och hävdgynnad flora såsom gullviva, smultron och humleblomster som påminner om det tidigare öppnare tillståndet.

Område 2b är en betad hagmark med fr.a. i östra halvan glest stående ask, ek, lind, alm, al och oxel med en del intressanta lavfynd. Därunder finns bitvis stora täta bestånd av framför allt hagtorn, men även andra taggbuskar. Sparsamt med hamlingsspår, men tätt mellan odlingsrösen. I fältfloran syns bland annat jordtistel, solvända och puktörne.

Bevarandemål:

- Arealen trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 15 ha. Övrig mark är betad öppen mark.
- Trädslagssammansättningen utgörs av ädellövträd och andra inhemska lövträdsarter.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till trädklädd betesmark (9070) ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området och naturtypen typiska arter är puktörne, gullviva, ängsvädd och lönnlav.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel gul gaddbagge, gulhornad gaddbagge, ekträdlöpare, plattad lövvedborre, brun vedborre, prydnadsbock, mindre ekbock, svartbent sköldbagge, vresalm, gul rotskål, brunluddig roting, luktvaxskivling, rikfruktig blemlav och smal lökblomfluga ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus. Rödlistade arter som återfunnits i skötselområde 1 och troligen gynnas av bete, såsom gaffelrisk, sydlig kantmusseron, ljus ängsfingersvamp och hårig jordstjärna bör etablera sig inom skötselområdet.

Skötselåtgärder:

Trädklädd betesmark i form av mosaikmiljöer med en blandning av tätare partier med bryn och öppnare gläntor eftersträvas.

2a saknar bete och behöver göras i ordning med stängsling, röjning och huggning av en hel del yngre träd för att skapa bra bete. Grova träd lämnas alltid, liksom mycket bärande buskar och träd samt den relativt vanligt förekommande vresalmen.

Skötselområde **2b** har inga behov av röjning av trädskikt utan enbart i buskskiktet. Viktigt att en stor andel bärande buskar blir kvar efter röjningsinsatsen. Åtgärden utformas så att brynstrukturen blir tydlig och rumskänslan förstärks. Röjningsinsatsen bör inte överstiga 50% av befintligt buskskikt. Viktigt att utrymme för etablering av efterträdare till trädbeståndet tillåts i buskområdena.

4.3 Skötselområde 3: Slätterängar och lövängar (6 ha)

Beskrivning:

Område 3a är en lokal för storviol i diket mitt på ängen. Storviolen är normalt beroende av mer brynmiljö, och har troligen klarat sig endast med hjälp av den lilla skugga diket kan erbjuda. Området har endast begränsad gödselpåverkan.

I övrigt består skötselområdet av fuktiga till torra ängar och före detta åkermarker som växer igen med taggbuskar, hassel, kornell, björk och ask. I område 3b, 3d och 3i samt i nordöstra delen av område 3c finns goda förutsättningar att nyhamla ask, björk, lind och andra lövträd eller plocka fram lågvuxna och vidkroniga aplar, enar m.m.

Fältfloran utgörs bland annat av älggräs, röllika, klöver, ängsskära, olika arter violer, älväxing, jungfrulin, solvända, smultron och gullviva.

Område 3e är en äng som fortsätter in i det angränsande naturreservatet Lenstad. Där återfinns bl.a. skogsklocka.

Bevarandemål:

- Hela skötselområdet på 4ha skall bestå av slätteräng (6510), löväng (6530) slåttträd eller på annat sätt hävdad fuktäng (6410) eller kalkgräsmark (6210).
- Typiska arter knutna till naturtyperna ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är lågvuxna starrarter, orkidéer, älväxing, slätterblomma, gullviva, svinrot, ängsvädd, slätterfibbla, ängsskallra, backsmultron, och fjärilen bastardsvärmare. I lövängarna är även de olika träd och buskarterna viktiga; hagtorn, vildapel, lind och björk.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel storviol och skogsklocka ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus. Området bör även kunna utgöra habitat för guldmurarbi.

Skötselåtgärder:

Områdena sköts i normalfallet med slåtter. En del är lämpliga som löväng (se nedan). Om ett område lätt kan inkorporeras i en större betesfälla kan bete vara ett alternativ. Alla områden utom 3a kräver en röjningsinsats innan slåtter. Då är det viktigt att spara brynmiljöer samt en del bärande buskar. Guldmurarbit kan missgynnas av alltför hård röjning längs stenmurar. Om det inte kan lösas praktiskt eller ekonomiskt med slåtter på alla delområdena röjs områdena ändå med korta intervaller för att upprätthålla en tidig igenväxningsfas som gynnar många växter och insekter.

I område **3a** tillåts ett träd och buskskikt växa upp längs diket för att förstärka beskuggningen av storviol.

Område **3b** innehåller en del träd, inte minst lind, som nyhamlas. Träd sparas i grupper med tillräckligt avstånd för att tillåta slåttermark däremellan. Träd som inte hamlas eller sparas av andra skäl (t.ex. vidkronig lågvuxen apel) röjs bort.

Område **3c och 3d** behöver relativt stora röjningsinsatser. Det rör sig om kalkgräsmarker blandat med fuktängar med bl.a. älvväxing. I område c sparas en del lågvuxna träd i nordost, samt en del söder om diket. Där, liksom i område 3d kan träd nyhamlas till löväng.

Område **3e** sköts lämpligen med andra halvan av ängen som ligger i naturreservatet Lenstad. Området hålls öppet med hjälp av slåtter och får ha levande brynmiljöer. Förekomsten av skogsklocka följs upp.

I område **3f** är det framför allt död ask som behöver avverkas innan slåtter.

Områden **3g och 3h** är ängshavretorrängar som dock behöver röjas från inväxande slånbuskar m.m.

4.4 Skötselområde 4:Odlad mark (2 ha)

Beskrivning:

Två områden som brukas som åker.

Skötselåtgärder:

Områdena får fortsätta brukas i enlighet med reservatsföreskrifterna. Om hävden skulle upphöra tillåts de ingå i omgivande skötselområden.

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Området ligger i nära anslutning till byarna Skogsby, Kalkstad och Lenstad. Som sådant brukas det av lokalbefolkningen i rekreationssyfte. Huvudsaklig besöksström dit följer den skogsbilväg som markerats med rött i skötselplanekartan. Det finns även flera omarkerade men upptrampade stigar och körvägar i området.

Bevarandemål:

- Minst två väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet ska finnas.
- Minst en parkeringsplats med utrymme för minst fem bilar ska finnas.
- Information om reservatet ska finnas på Länssstyrelsens hemsida.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

En parkeringsplats iordningställs enligt skötselplanekarta. Informationsskylt placeras vid parkeringsplatsen samt vid den befintliga parkeringsplatsen i Lenstad. Högsta prioritet.

Led enligt gulmarkering på skötselplanekartan ställs i ordning i mån av resurser. Då kompletteras även med två informationsskyltar vid tillkommande reservatsingångar. Befintliga vilobänkar ses över. Prioritet medel.

På sikt kan ytterligare leder bli aktuella, t.ex. längs ljusgul markering på skötselplanekartan.

6. Bränder och brandbekämpning

Brand anses i huvudsak vara negativt för de befintliga värdena i reservatet.

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete bör ske med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren, så att naturvärdena inte skadas.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden.

7. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte av reservatsbildningen.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Åtgärder, exempelvis bete, slåtter och hamling, som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran meddelar utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

Referenslista

Artdatabanken, SLU 2006. Faktablad: (respektive rödlistad art). www.artdata.slu.se/rodlista. (utdrag aktuella 2009-04-14).

FORAN. (opubl. 2007). Konungsbacken i Mörbylånga kommun. (fördjupad nyckelbiotopsinventering a området). Länsstyrelsen i Kalmar län.

Gärdenfors, U. (ed) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Lundkvist, H. (opubl. 2008). Vedskalbaggar i det Öländska Mittlandet. Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2001. Natur och kultur på Öland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Kulturmiljövärdens riksintressen. Mörbylånga kommun.
Länsstyrelsen i Kalmar län. 1999. Landlevande mollusker i Kalmar län. Meddelande 1999:13.

Länsstyrelsen i Kalmar län och Skogsstyrelsen Region Öst. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län Meddelande 2006:06

Naturvårdsverket, 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

SGU. Malmer, industriella mineral och bergarter i Kalmar län. SGU Rapporter och Meddelanden nr 65.

SGU. Provisoriska översiktliga berggrundskartan Kalmar, skala 1:250 000, med beskrivning. SGU serie Ba nr 46

Smålands flora. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och kryptogamer.

Ölands Botaniska Förening. 1993. Protokoll från inventering av signalerande och rödlistade kärlväxter och kryptogamer i Mittlandskogen.

Bilagor

6.1 Skötselplanekarta

6.2 Naturtypskarta enligt Vic-Naturs indelning

6.3 Naturtypskarta enligt Art- och habitatdirektivets indelning

6.4 Artlista